

「příběhy
našich
sousedů」

metodika k workshopu

lidská práva – chraňme je!

fond
pro NNO

NROS

nadace
partnerství

ICELAND
LIECHTENSTEIN
NORWAY
eea
grants

Projekt Příběhy našich sousedů je podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci EHP fondů. www.fondnno.cz a www.eeagrants.cz

METODIKA K WORKSHOPU LIDSKÁ PRÁVA – CHRAŇME JE!

Autoři: Magdaléna Benešová, Petr Pavlok a Zuzana Ouhrabková

Editace: Petr Nosálek, Hana Hniličková

Grafická úprava a sazba: Petr Šabach

Vydalo Post Bellum, o.p.s., v roce 2015.

Děkujeme

Cíle workshopu

ŽÁCI:

- rozumí pojmu lidská práva a mají představu o tom proč, jak a kdy vznikla;
- dokáží diskutovat na téma čím je podmíněno jejich dodržování, a zda na to mají jako jednotlivci nějaký vliv;
- se seznámí s příběhy lidí, jejichž lidská práva byla porušena, a tyto příběhy reflektují;
- jsou motivováni si osobně setkat s lidmi s podobným příběhem.
- Co jsou to lidská práva a proč, jak a kdy vznikla
- Čím je podmíněno jejich dodržování a jaká je v tomto úloha jednotlivce
- Seznámení s příběhy lidí, jejichž lidská práva byla porušena
- Máme možnost se s takovými lidmi setkat osobně?

CÍLOVÁ SKUPINA

Žáci 8. a 9. tříd ZŠ (tercie a kvarty víceletých gymnázií), středoškoláci. Starší účastníci téma pojmu více do hloubky.

DÉLKA

2 vyučovací hodiny (90 minut)

MATERIÁL

- set kartiček s popisem jednotlivých lidských práv (viz. příloha);
- video s příběhem Milušky Havlůjové:
[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=AGOK6EJ70HA](https://www.youtube.com/watch?v=AGOK6EJ70HA)
- počítač, dataprojektor, bedničky;
- tužka a papír pro každého;
- tabule nebo flip chart.

PŘÍPRAVA

V rámci přípravy na workshop doporučujeme lektorovi, který ho povede:

- prostudovat si metodiku workshopu;
- seznámit se s konceptem lidských práv a prostudovat si *Doprovodné materiály* a *Záludné otázky* z přílohy;
- shlédnout dopředu film o Miluše Havlůjové a pročíst si celý komiks o Hurvínkovi (více informací o obou příbězích na PAMETNARODA.CZ);

- vyzkoušet si dopředu techniku;
- připravit si potřebné materiály – set kartiček s LP pro každého žáka, závěrečný díl komiksu o Hurvínkovi do dvojice (viz. příloha).

Struktura

1. HODINA: OBECNĚJŠÍ ČÁST – SEZNÁMENÍ S KONCEPTEM LIDSKÝCH PRÁV

5 min	úvod, představení
5 min	elicítace – co jsou to LP, jaká znáte? (celá třída)
10 min	třídění práv (jednotlivě)
10 min	promítnutí animovaného filmu Miluška Havlůjová + úvod – vysvětlení následující aktivity (celá třída)
5 min	zapisování, které konkrétní právo bylo porušeno a čím (jednotlivě)
10 min	společná kontrola a komentář k příběhu MH (celá třída)

2. HODINA

15 min	strukturovaná diskuse – řeka (skupinová práce)
5 min	mluvčí za skupinu prezentuje a odůvodní výsledek
15 min	závěr a shrnutí
10 min	úvod do motivační hodiny: Miluška – Hurvínek – natáčejte vyvěšení tabulí s LP

Popis jednotlivých kroků

ÚVOD, PŘEDSTAVENÍ

Lektor představí sebe i krátce Post Bellum. Zmíní, že hlavní činností neziskovky Post Bellum je sbírání příběhů pamětníků totalitních režimů (nacismus, komunismus) a zpřístupňování těchto příběhů veřejnosti zejména prostřednictvím sbírky vzpomínek Paměť národa na PAMETNARODA.CZ. Jednou z činností jsou i projekty pro základní a střední školy (a proto jsme tady).

Dnešní workshop je o lidských právech a jmenuje se „LP – Chraňme je!“ Při debatách o LP člověk snadno zapomíná, že nejde jen o jeho individuální práva, ale o práva pro všechny lidi, které také musí jedinec respektovat. Právo každého končí tam, kde začínají práva ostatních. Tak to prosím při dnešních debatách mějte na paměti.

Francouzská Deklarace práv člověka a občana z roku 1789: „Svoboda spočívá v možnosti konat vše, co neškodí nikomu jinému: tak výkon přirozených práv každého člověka má jen ty meze, které zabezpečují jiným členům společnosti užívání těchže práv“.

ELICITACE

Účelem této aktivity je naladění třídy na téma lidských práv, žáci si uvědomí, že už leccos znají a mají o problematice svou představu. Lektor získá hrubou představu o znalostech tématu ve třídě a také o její dynamice (třída je spolupracující, znuděná, má tendenci problematiku zesměšňovat atd.)

Lektor napíše na tabuli následující otázky a vysvětlí, že na konci workshopu by všichni měli umět na ně odpovědět. Ale možná odpovědi znají studenti/žáci již nyní?

- Co jsou to lidská práva?
- Proč, jak a kdy vznikla?
- Čím je podmíněno jejich dodržování a jaká je v tomto úloha jednotlivce?

Lektor sbírá odpovědi na otázky, přeformulovává je, doptává se. Odpovědi neuvádí na pravou míru, naopak povzbuzuje žáky k dalším nápadům.

K otázkám se vrátíme v závěru workshopu.

Varianta pro mladší žáky: Pouze se zeptat žáků, zda ví, co jsou lidská práva, a zda nějaká znají.

TŘÍDĚNÍ PRÁV

Lektor stručně vysvětlí, co jsou lidská práva (viz. příloha). Rozdá každému set kartiček. Která z práv uvedených na kartičkách podle Vás patří mezi základní lidská práva, která jsme mezi ně přimíchali navíc? Zkuste si je každý za sebe roztrdit na dvě hromádky – základní lidská práva – ostatní práva.

Lektor namátkou zjišťuje, jak studenti odpovídali. Nedává však ještě správné odpovědi. Zjišťuje od studentů, zda dobře pochopili, co konkrétně jednotlivá práva znamenají.

ANIMOVANÝ FILM

Ted' si pustíme krátký film o osudech jedné dívky, která se s porušováním lidských práv setkala ve svém životě několikrát. Vaším úkolem bude zapsat si po každé, když ve filmu bude porušeno některé základní lidské právo, které máte mezi svými kartičkami. Mělo by jít o konkrétní porušení jednotlivého práva. Zapište si situaci, při které bylo právo porušeno.

ZAPISOVÁNÍ SITUACÍ

V pětiminutovém limitu si zapište všechny příklady porušení LP z příběhu Milušky Havlůjové.

KONTROLA

Komentář k příběhu Milušky Havlůjové – rozumí studenti všemu, co se tam stalo? Znájí význam všech termínů (viz. příloha)? Poté následuje kontrola studentských odpovědí k příběhu MH. Ted' je příležitost studentské odpovědi komentovat. Komentujeme to, zda studenti správně poznali porušení práv v medailonku Milušky Havlínové. Pokud např. student tvrdí, že bylo porušeno Miluščino právo na internet, protože ho v cele určitě neměla, reagujeme tím, že jde pouze o studentovu spekulaci, ve filmu to nikde nezaznělo – nehledě k tomu, že v době věznění MH internet nebyl ještě vynalezený. V této fázi ale neřešíme, jestli je právo na internet základním lidským právem nebo ne.

Při rozebírání příběhu MH se podrobněji zastavíme u porušení následujících tří základních práv: svoboda pohybu, svoboda projevu, smýšlení a náboženského vyznání a nedotknutelnost osobního vlastnictví. Vysvětlíme dětem, co tyto pojmy znamenají a pomůžeme jim uvědomit si, že tyto svá práva považujeme za zcela samozřejmá. Zdůrazníme, že samozřejmá v naší nedávné historii byla porušována.

ŘEKA

Rozdělte studenty do dvojic. Jejich úkolem bude za 4 minuty vybrat 8 lidských práv, která dvojice považuje za nejdůležitější. (u kterých by jim nejvíc vadilo se

jich vzdát). Po uplynutí limitu dostanou studenti další 4 minuty na to se spojit do čtveřic a vybrat tentokrát 6 nejdůležitějších LP. Na výběru byste se měli všichni čtyři shodnout a při neshodě svého oponenta přesvědčit argumenty. Poslední čtyřminutovka proběhne v osmicích. Úkolem je nyní vybrat 4 nejdůležitější LP a připravit si argumenty pro to, proč právě tyto čtyři. Jeden mluvčí za skupinu její výběr na závěr představí ostatním.

ZÁVĚR A SHRNUTÍ

Odhalení strategických dokumentů (Všeobecná deklarace lidských práv, Evropská úmluva o ochraně lidských práv a svobod a Listina základních práv a svobod) a jak to tedy bylo s těmi kartičkami – které kartičky do setu LP nepatřily: Jsou to: Právo na přístup k Internetu, Právo na dostupnost a svobodné sdílení všech informací a dat, Právo na kvalitní kulturní vyžití, Právo na volné víkendy, Právo na kapesné, Právo na sportovní vyžití.

Podrobněji vysvětlujeme (z časových důvodů) ta práva, která vyplynou z diskuse. Otázky na žáky:

- Která LP budila největší kontroverze? O která jste se nejvíc hádali? Jste spokojeni s vaším finálním výběrem? Proč?
- Jakým způsobem jste dospěli ve skupině ke splnění úkolu? Hlasováním, dohodou? Který je nejspravedlivější způsob?
- Lze nějak definovat, co to jsou základní lidská práva a svobody? Co je odlišuje od těch, které v dokumentech zaručujících základní lidská práva a svobody zakotvené nejsou?
- Zde lze zmínit zkušenost z Norimberských procesů (viz. příloha)
- K čemu jsou LP vlastně dobrá?

V této fázi skupinové diskuse lektor vysvětluje a doplňuje informace žáků. V závěru se vrátí k otázkám z tabule: lektor se ptá, zda se dozvěděli něco navíc, případně informace, které žáci nemají, doplní.

MOTIVACE K NATÁČENÍ

- (Vrátíme se k příběhu Milušky Havlůjové. Vyznívá její příběh optimisticky/pesimisticky? A jaké by měl vyznění, kdyby nedošlo ke změně režimu?);
- Teď se seznámíme ještě s jedním příběhem z doby totality, příběhem Leopolda Farbera (lektor Hurvínkův příběh ve dvou větách představí, uvede je také do situace, kde příběh – poslední díl – začíná, aby pochopili kontext). Přečteme si jeho

- úplný závěr – rozdá do dvojic poslední díl komiksu;
- Jaké je vyznění tohoto příběhu? Optimistické/pesimistické? (žáci by měli dojít k tomu, že se Hurvínek sbíráním příběhů vymezil proti nespravedlivému totalitnímu režimu a našel si důležitou a smysluplnou činnost. Pokud příběhy lidí, na kterých byla páchána nespravedlnost, přežijí, možná to pomůže ostatním rozpoznat zlo, které se v totalitách skrývá);
 - Oslí můstek: chtěli byste i vy zachránit jeden z podobných příběhů, který by jinak zůstal zapomenutý? Zajímá Vás, jaký příběh by vám mohla vyprávět paní ze sousedství nebo i vaše babička? Přihlaste se do projektu Příběhy našich sousedů;
 - Stručné vysvětlení – co je projekt PNS;
 - Nechce ve třídě jeden výtisk celého komiksu o Hurvínkovi + lidskoprávní dokumenty pro zájemce k prostudování o přestávce.

doplňující informace k tématu

Na workshopu by mělo určitě zazníť

CO JSOU PŘIROZENÁ LIDSKÁ PRÁVA?

Jde o práva, která náleží všem lidským bytostem bez ohledu na jejich sociální status, náboženství, národnost, rasu, pohlaví apod. Těchto práv nemůže být člověk zbaven, ani se jich nelze vzdát. Zaručují člověku důstojnost / důstojný život. Na formulaci Všeobecné deklarace lidských práv se po dlouhých jednáních shodlo Valné shromáždění Organizace spojených národů v roce 1948, tedy krátce po skončení 2. světové války.

Všeobecná deklarace lidských práv byla schválena Valným shromážděním Organizace spojených národů dne 10. prosince 1948. Pro přijetí rezoluce hlasovali: Afghánistán, Argentina, Barma, Belgie, Bolívie, Brazílie, Čína, Dánsko, Dominikánská republika, Ekvádor, Egypt, Etiopie, Filipíny, Francie, Guatemala, Haiti, Island, Indie, Irák, Írán, Chile, Kanada, Kolumbie, Kostarika, Kuba, Libanon, Libérie, Lucembursko, Mexiko, Nikaragua, Nizozemsko, Nový Zéland, Norsko, Pákistán, Panama, Paraguay, Peru, Rakousko, Řecko, Salvador, Siam, Spojené království, Spojené státy americké, Sýrie, Švédsko, Turecko, Uruguay a Venezuela. Hlasování se zdrželi: Bělorusko, Československo, Jihoafrická unie, Jugoslávie, Polsko, Saúdská Arábie, Sovětský svaz a Ukrajina.

Koncept lidských práv, která jsou nadřazená jakýmkoliv právním systémům, byl přijat také po zkušenosti z Norimberských procesů, kde obhajoba nacistických zločinců tím, že jednali v souladu s tehdy platnými zákony, byla shledána nedostatečnou.

Např. dozorcí z koncentračních táborů, kteří se podíleli na vyvražďování Židů, Romů atd. mohli být souzeni za zločiny proti lidskosti přesto, že postupovali podle tehdy platných nacistických norimberských zákonů.

VYMAHATELNOST LIDSKÝCH PRÁV

Sebelépe vymyšlený systém lidských práv se stane jen cárem papíru, není-li zaručena jejich vymahatelnost. Základní práva a svobody jsou kromě Listiny základních lidských práv a svobod také zakotvena v mezinárodních smlouvách. Česká republika se zavázala, že mezinárodní smlouvy o LP, jejichž je smluvní stranou, jsou závazné, přímo použitelné a mají přednost před zákony ČR. Každý se tak může bránit proti jejich porušování u soudů ČR.

STUPNĚ LIDSKÝCH PRÁV (PŘIROZENÁ, SOCIÁLNÍ, POLITICKÁ)

Koncept toho, co patří mezi lidská práva, se vyvíjí v čase a reaguje na společenskou situaci ve světě. Jako první byla ustavena ta nejzákladnější, tzv. přirozená práva – např. právo na život. Později došlo na tzv. sociální práva (např. právo

na vzdělání), a ještě později na práva politická (např. právo volit a být volen). Volební právo žen bylo např. ve Švýcarsku ustaveno až v 70. letech 20. století. Z toho plyne, že koncept LP se vyvíjí a možná bude v budoucnu rozšířen o další práva – třeba ta internetová – to je o debatě a tuto debatu tady můžeme vést.

Podrobněji zmínit pouze v případě, že je to pro pochopení konceptu LP účelné

STRUČNÁ HISTORIE VZNIKU KONCEPTU LP

Pojetí přirozených lidských práv (lidská práva náleží každému člověku, lidé se rodí svobodní a rovni) pochází z doby Osvícenství (John Locke, J. J. Rousseau). Těmito myšlenkami byly inspirovány americká revoluce a Velká francouzská revoluce, v důsledku kterých byly přijaty dvě zásadní listiny garantující ochranu základních lidských práv. První z nich je americká **Deklarace nezávislosti Spojených států** (1776), druhou je francouzská **Deklarace práv člověka a občana** (1789).

Po druhé světové válce bylo jasné, že **Společnost národů**, založená za účelem zachování míru po první světové válce, nesplnila svůj účel. Její nástupkyní se stala **Organizace spojených národů** (OSN). Vzhledem k masovému porušování lidských práv během druhé světové války si OSN ochranu lidských práv vytyčila jako jeden ze svých základních cílů ([HTTP://WWW.OSN.CZ/OSN/HLAVNI-TEMA-TA/LIDSKA-PRAVA/](http://www.osn.cz/osn/hlavni-tema-ta/lidska-prava/)).

10. prosince 1948 byla přijata **Všeobecná deklarace lidských práv**. Tato deklarace však není právně závazná a nelze se na základě ní těchto práv domáhat. Je nejucelenějším seznamem lidských práv, byla schválena většinou členských států OSN a stala se vzorem pro vznik dalších lidskoprávních dokumentů, které již právně závazné jsou. Např. **Evropská úmluva o ochraně lidských práv a svobod** podepsaná roku 1950 (ČSFR se stala smluvní stranou roku 1992).

Pád komunistického režimu po sametové revoluci přinesl obrodu zájmu o lidská práva ze strany státních představitelů také v tehdejším Československu. Už v roce 1991 se Listina základních práv a svobod stala součástí ústavy ČSFR, a následně i ČR. Všechna práva v ní obsažená jsou tak vymahatelná před soudy ČR.

Záludné otázky – rozebíráme pouze, pokud se na to někdo zeptá

JAK TO, ŽE V USA MAJÍ TREST SMRTI?

Formulace, že trest smrti je nepřijatelný, pochází z Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, přijaté evropskými státy (mimo východního bloku) v Římě 4. 11. 1960 (Československo se v roce 1992 stalo prvním státem střední a východní Evropy, který se stal stranou Úmluvy). Nejde o univerzální, celosvětově platnou formulaci. Právo na život je v těch státech USA, kde je trest smrti povolen, chápáno tak, že nikdo nesmí druhému život odebrat – to ale neplatí pro výkon trestu. Pokud je ve spravedlivém soudním procesu k trestu smrti viník odsouzen, je možné rozsudek vykonat (stejně tak i jiná LP mohou být rozhodnutím soudu omezena – např. propadnutí majetku). Problém trestu smrti je v tom, že je konečný, nemůže být v případě justičního omylu zvrácen. Důležité je také říci, že USA je téměř jedinou zemí z euroamerického prostoru, kde je trest smrti povolen.

V Evropě je trest smrti pouze v Bělorusku, v Rusku sice formálně existuje, ale není udělován.

ROVNOST STRAN PŘED SOUDEM

Rovnost platí v civilním řízení (občanském soudním řízení). I když v civilním řízení zažalují stát, budeme před soudem v pozici rovného s rovným (stát tedy nebude v jakékoli výhodě). V trestním řízení, kde je žalující stranou stát, je rovnost stran v řízení před soudem také zaručena: strany – žalobce a žalovaný – jsou si před soudem rovny. Rovnost stran v trestním řízení je zaručena zásadami trestního řízení, např. pokud má soud pochybnosti, rozhoduje vždy ve prospěch obžalovaného, důkazní břemeno je na straně žalobce, presumpce nevinny, právo na obhájce atd.

PRÁVA MIGRANTŮ A UPRCHLÍKŮ

Právo na svobodu pohybu zaručuje každému člověku možnost opustit zemi, kde se nachází, ne však povinnost jiné země tohoto člověka přijmout.

V komunistickém Československu bylo trestným činem opuštění republiky (nebo i pokus o něj).

Záleží na tom, v jaké situaci se nachází člověk, který překračuje státní hranice v nové zemi:

Uprchlík je člověk, který utíká před ozbrojeným konfliktem nebo pronásledová-

ním. V zemi, do které přichází, má právo žádat o azyl, a ten mu musí být udělen, pokud se v azylovém řízení prokáže, že splňuje podmínky – především pokud se prokáže, že se nemůže vrátit do své země, protože je v ní bezprostředně ohrožen.

Přesná definice zní: nárok na status uprchlíka má „osoba, která se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů, je neschopna přijmout, nebo odmítá vzhledem ke shora uvedeným obavám, ochranu své vlasti.“

(Definice podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků.)

Před ukončením azylového řízení nelze uprchlíka např. deportovat do země jeho původu. Tím jsou chráněna jeho základní lidská práva, zejm. právo na život, právo na svobodu vyznání aj.

Zacházení s uprchlíky je vázáno **Úmluvou OSN o právním postavení uprchlíků** z roku 1951 (někdy též nazývaná Ženevská konvence). Ta zaručuje uprchlíkům soubor základních lidských práv, která by měla být přinejmenším stejná jako svobody, jichž užívají cizí státní příslušníci žijící legálně v dané zemi.

Migranti se přesouvají přes hranice států nikoli z důvodů přímého ohrožení života nebo pronásledování, ale zejména za účelem zlepšení svého života. Přijímání migrantů je upraveno legislativou jednotlivých zemí. I pro ně nicméně platí právo na dodržení jejich základních lidských práv. Vzhledem k tomu, že nejsou bezprostředně ohroženi, nejsou chráněni speciální legislativou.

IMIGRAČNÍ POLITIKA EU

Po vzniku Schengenského prostoru (prostor volného pohybu bez vnitřních hranic) bylo třeba nastavit společná pravidla procesu přijímání uprchlíků. To upravují tzv. Dublinské dohody. Z nich vyplývá, že uprchlík má právo žádat o azyl pouze v jedné zemi EU. Základní pravidlo je, že jde o zemi, kde má rodinné vazby. Pokud žádné nemá, jeho žádost posuzuje ta země, kde do Evropské unie prvně vstoupil. Pokud podá žádost o azyl v jiném státu, je do této země vrácen. To však klade v posledních letech výrazně vyšší nároky na tzv. hraniční státy (zejm. Itálii a Řecko). V současnosti se projednává revize tohoto systému (např. Německo nevrací uprchlíky do Řecka).

PRÁVA MENŠIN

Příslušníkem menšiny je podle českého zákona člověk, který je Českým občanem a zároveň se hlásí k jiné než české národnosti (člověk má právo i se k žád-

né menšině nehlásit). Uzané menšiny požívají zvláštní ochranu, zejména jde o podporu v oblasti vzdělávání a kulturních aktivit, protože je pro ně obtížné domoci se svých práv v běžném legislativním procesu.

Je-li důvodem obtížného domáhání se práv diskriminace, je řešena antidiskriminačním zákonem. Ochrana menšin je primárně kulturní / jazyková.

Společné soužití menšiny s většinou obě strany kulturně obohacuje, a pomáhá nastavovat fungující principy soužití. V životě se každý člověk totiž v různých kontextech stává příslušníkem menšiny či většiny (ne již na etnickém nebo náboženském principu, ale na jakémkoliv jiném – i např. v mikroklimatu školní třídy).

UŽITEČNÉ ODKAZY

Všeobecná deklarace lidských práv (New York, 1948):

[LIDSKAPRAVA.CZ/UPLOADS/03_DOKUMENTY/04_UVOD/0_VDLP_UDHR-.PDF](https://lidskaprava.cz/uploads/03_DOKUMENTY/04_UVOD/0_VDLP_UDHR-.PDF)

Listina základních lidských práv a svobod ČR (Praha, 1992):

[PSP.CZ/DOCS/LAWS/LISTINA.HTML](https://psp.cz/docs/laws/listina.html)

Evropská Úmluva o lidských právech (Řím, 1950):

[USTRCR.CZ/DATA/PDF/PROJEKTY/USMRCENI-HRANICE/UMLUVA.PDF](https://ustrcr.cz/data/pdf/projekty/usmrceni-hranice/umluva.pdf)

Základní lidskoprávní dokumenty – info:

[LIDSKAPRAVA.CZ/UPLOADS/UCITELSKA_CAST/LIDSKOPRAVNI_DOKUMENTY.PDF](https://lidskaprava.cz/uploads/ucitelska_cast/lidskopravni_dokumenty.pdf)

Lidská práva – stručná historie:

[LIDSKAPRAVA.CZ/UPLOADS/UCITELSKA_CAST/LIDSKA_PRAVA_-_HISTORIE1.PDF](https://lidskaprava.cz/uploads/ucitelska_cast/lidska_prava_-_historie1.pdf)

Bližší informace a vysvětlení k jednotlivým právům:

[LIDSKAPRAVA.CZ](https://lidskaprava.cz)

Termíny z příběhu Milušky Havlůjové

MALÁ PEVNOST TEREZÍN

Kromě židovského ghetta ve Velké Pevnosti se v Terezíně nacházela také Malá Pevnost, která sloužila jako věznice pražského Gestapa.

PRÁVĚ SE VRACÍM Z HRADU

Jedná se o citát Klementa Gottwalda, který pronesl na demonstraci na Staroměstském náměstí 25. 2. 1948. Oznamuje svým příznivcům, že prezident Beneš přijal demisi nekomunistických ministrů, vláda tedy padla a nic již nestojí v cestě převzetí moci komunisty.

PROLETÁŘ

Proletář je podle marxistické teorie příslušník třídy, která nevlastní výrobní prostředky a je tedy pro svou obživu závislý na jejích vlastnících.

TÁBOR NUCENÝCH PRACÍ

V Československu existovaly v letech 1948 – 1954. Byli do nich posíláni političtí vězni, ale mohli tam být lidé posíláni i preventivně, pokud bylo podezření, že by politický zločin v budoucnu mohli spáchat.

PODEPSAT SPOLUPRÁCI

Je myšlena spolupráce se Státní bezpečností (StB).

kartičky

lidská práva

Právo na svobodu a rovnost

Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu.

Základních práv se nelze vzdát a náleží každému bez ohledu na národnost, společenský původ, věk, pohlaví, náboženství nebo politické smýšlení. Každý je svobodný ve výkonu svých práv, nezasahuje-li tím do práv jiných osob a neporušuje-li tím zákon.

Princip ochrany národnostních nebo etnických menšin

Príslušnost k národnosti nebo etnické menšině nesmí být nikomu ke škodě. Občanům tvořícím národnosti nebo etnické menšiny se zaručuje právo rozvíjet vlastní kulturu, právo mluvit v jejích mateřském jazyce, právo na vzdělání v jejích jazyce a sdružovat se v národnostních sdruženích.

Právo na fungování právního státu

Lidé jsou svobodní: Každý má právo činit vše, co zákon nezakazuje.

Nikdo není povinen činit to, co zákon neukládá.

Ukládat povinnosti a omezení lze jen na základě zákona a způsobem, který zákon stanoví.

Tresty za trestné činy jsou stanoveny zákonem.

Právo na život

Každý má právo na život. Trest smrti je nepřijatelný.

Právo na svobodu pohybu

Každý si může zvolit místo pobytu. Každý může cestovat a svobodně navazovat kontakty se zahraničím. Nikdo nesmí být nuceně protiprávně vystěhován.

Nedotknutelnost soukromého a rodinného života

Každý je svobodný ve svém soukromém a rodinném životě. Tajemství listovní i profesní (lékařské, advokátní, zpovědní apod.) je nedotknutelné.

Rodina, zejména manželství a rodičovství, jsou chráněny. Nikdo nesmí být nucen ke sňatku ani k opuštění manžela/manželky nebo rodičů, dětí. Děti mají právo na péči rodičů i rodiče mají právo a povinnost vychovávat své děti.

Zákaz mučení, otroctví a nucených prací

Nikdo nesmí být podroben krutému, nelidskému ani ponižujícímu zacházení. K pracovním výkonům a volbě povolání nesmí být člověk nucen a za práci náleží spravedlivá odměna. Smyslem trestu je ochrana společnosti a náprava pachatele, nikoli pomsta. Trest nesmí být nástrojem politického boje.

Právo na spravedlivý soudní proces

Každý má právo bránit se před zásahem do svých práv před soudem. O vině a trestu za zločiny rozhoduje jen soud.

Soudy jsou nestranné a nezávislé na politickém (či jiném) zřízení, rozhodují vždy na základě důkazů a podle zákona.

Před soudem jsou si strany rovný, a každý má právo se v soudním sporu hájit.

Právo volit a být volen a svobodně zastávat politický názor

Každý může svobodně zastávat politický názor a svobodně jej projevovat. Nikdo nesmí být utlačován z důvodu odlišného politického názoru.

Občané mají rovné volební právo: tedy právo volit a právo ucházet se o veřejné funkce a být do nich volen. Většina nesmí zneužít svého postavení ke škodě menšiny.

Nedotknutelnost osobního vlastnictví

Každý má právo na ochranu svého vlastnického práva. Nikdo nesmí být postihován pro svůj majetek; ukládat daně a majetková omezení lze jen zákonem a jen v potřebném veřejném zájmu. Vyvlastnění (oděbrání) majetku je možné pouze na základě zákona, ve veřejném zájmu a za náhradu. Dědění je zaručeno.

Právo na vzdělání

Každý se může vzdělávat za rovných podmínek, podle svých schopností. Každý má právo na bezplatné základní vzdělání.

Svoboda myšlení, svědomí, slova a náboženského vyznání

Každý má právo zastávat a projevovat svůj názor na veřejnosti, slovem i tiskem. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice. Svoboda vědeckého bádání a umělecké tvorby je zaručena. Cenzura je nepřipustná.

Každý může vyznávat náboženskou víru a sám nebo s jinými se svobodně účastnit náboženských obřadů a úkonů. Náboženské učení nepodléhá státu a církve jsou na státu nezávislé.

Právo na přístup k internetu

Nikdo nesmí být omezován v přístupu na internet. Plošné blokování jednotlivých stránek (např. v rámci jednoho státu) je nepřipustné.

Právo na dostupnost a svobodné sdílení všech informací a dat

Každý má právo na přístup k informacím a datům. Nikomu nesmí být bráněno tyto informace a data dále sdílet, neporušuje-li tím jiný zákon (např. zákon o utajovaných informacích).

Právo na kvalitní kulturní vyzítí

Každý člověk má právo vytvářet nebo konzumovat kvalitní kulturu. Nikdo nesmí být nucen ke konzumaci špatné či pokleslé kultury.

Právo na volné víkendy

Každý člověk má právo na odpočinek. Volné víkendy jsou zaručeny

Právo na kapesné

Člověk, který nevydělavá z důvodů přípravy na budoucí povolání (žák, student), má právo na pravidelný drobný měsíční příjem, ve výši obvyklé v místě jeho bydliště.

Právo na sportovní vyzítí

Nikomu nesmí být bráněno trávit svůj volný čas sportem.

「 paměť
národa 」

